

Nyereményjátékból származó jövedelem adókötelezettsége

A nyereményjáték nem egy adózási szakkifejezés, ugyanakkor elmondhatjuk, hogy a szavak köznapi jelentése alapján e fogalom alá azokat a juttatási formákat soroljuk, melyek esetén a juttatásban kiemelkedő szerepet játszik a szerencseelem. A juttatás más jellemzői alapján a nyereményjátékokat alapvetően három csoportra oszthatjuk, a szerencsejátékokra, az ajándéksorsolásokra és a más nyereményjátékokra. E három csoportra alapvetően eltérő szabályok vonatkoznak mind az adókötelezettség alakulása, mind a nyereményjáték megszervezése során követendő eljárás szempontjából. Éppen ezért első feladatként e három kategóriát kell egymástól megkülönböztetnünk, így jelen cikk keretein belül nem mellőzhető a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Szjtv.) szabályainak elemzése.

I. A nyereményjátékok típusai

Az Szjtv. határozza meg mind a szerencsejáték, mind az ajándéksorsolás fogalmát. Az Szjtv. 1. § (1) bekezdése szerint „Szerencsejáték minden olyan játék, amelyben a játékos **pénz fizetése, vagy vagyoni érték nyújtása fejében, meghatározott feltételek fennállása vagy bekövetkezése esetén pénznyereményre, vagy más vagyoni értékű nyereményre válik jogosulttá. A nyertes vagy a vesztes kizárólag, vagy túlnyomórészt a véletlentől függ**”. A félkövéren kiemelt részek alapján megállapítható, hogy szerencsejátéknak az a játék minősül, amelyben a részvétel tétfizetéshez kötött, a nyertes nyereményt kap, és a játékosok közül a nyertes személye túlnyomórészt véletlenszerűen kerül ki. Ha bármelyik elem a felsoroltak közül hiányzik, például mert nem kell tétet fizetni a játékban való részvételhez, akkor az adott játék nem minősül szerencsejátéknak.

Kiemelést érdemel, hogy a szerencsejátékok legnagyobb többsége kizárólag az állami adóhatóság előzetes engedélyével szervezhető. Ettől a főszabálytól az Szjtv. 16. §-ában foglalt feltételek szerint megszervezett sorsolásos játék, köznapi nevén a tombola képez kivételt az-

zal, hogy ezt a játékot is előzetesen be kell jelenteni az állami adóhatósághoz. Ugyancsak megjegyzést érdemel, hogy a szerencsejátékok egy részének szervezésére (például: számsorsjáték) egyedül az állami játékszervező (a Szerencsejáték Zrt.) jogosult, más részének szervezése pedig koncesszióhoz kötött (például a lóversenyfogadás). Az itt felsorolt szabályok megsértésével – jellemzően tehát engedély nélkül – szervezett tiltott szerencsejátékok esetén a szerencsejáték szervezőjét szabálysértési, vagy akár büntetőjogi felelősség terheli.

Az ajándéksorsolás első ránézésre szintén szerencsejátéknak tűnhet, hiszen az ajándéksorsolásra vonatkozó szabályokat is az Szjtv., annak 23. §-a tartalmazza. Ezek szerint: *„Aki rendszeresen, saját nevében áru, szolgáltatások értékesítését végzi, engedély nélkül rendezhet és bonyolíthat le vásárlással vagy szolgáltatás igénybevételével egybekötött ajándéksorsolásos akciót (a továbbiakban: ajándéksorsolás), amelyben a vásárlónak a meghatározott értékű, mennyiségű vagy fajtájú áru megvételekor vagy szolgáltatás igénybevételekor kapott sorsjegy nyilvános kihúzása esetén áru vagy szolgáltatás formájában nyereményt kell adni.”*

A leírtakból kitűnik, hogy az ajándéksorsolásban való részvétel nem tétfizetéshez, hanem áru megvásárlásához vagy szolgáltatás igénybevételéhez kötött. Éppen ezért – a tétfizetés hiánya miatt – az ajándéksorsolás nem szerencsejáték. Ugyanakkor erre a játékfajtára is igaz az, hogy a törvényi feltételek összességének teljesülnie kell ahhoz, hogy a játékot ajándéksorsolásnak minősíthessük. Azaz csak az a játék minősül ajándéksorsolásnak, amelyben a részvétel vásárláshoz, szolgáltatás igénybevételéhez kötött, és a vásárlás során kapott, fizikailag is létező sorsjegy kihúzásával kerül a nyertes meghatározásra, aki tárgy vagy szolgáltatás formájában kap nyereményt. Az ajándéksorsolás szervezése nem engedélyköteles, ugyanakkor a játék lebonyolítása előtt azt be kell jelenteni az állami adóhatóságnak.

Megállapítható tehát, hogy bármely, az előző pontban felsorolt feltétel hiányában a játék nem tekinthető ajándéksorsolásnak. Így például, ha egy játékban való részvételnek nem feltétele a vásárlás, akkor az a játék nem ajándéksorsolás. Pél-

dául, ha egy új termék bemutatóján részt vevő személyek között kerül ajándék kisorsolásra, ez a juttatás nem az ajándéksorsolásra vonatkozó szabályok szerint minősül. Egy másik lényeges feltétele az ajándéksorsolásnak, hogy a nyertest ténylegesen létező sorsjegy kihúzása útján választák ki. Ezzel kapcsolatban a

Szerencsejáték	Ajándéksorsolás	Más nyereményjáték
Tét	Nincs tét	Az előző kategóriákra vonatkozó bármely feltétel sérülése esetén
Nyeremény	Vásárlás vagy szolgáltatás igénybevétele	
Véletlenszerűség	Fizikailag létező sorsjegy	
	Nyilvános kihúzása (véletlenszerűség)	
	Nyeremény áru vagy szolgáltatás formájában	

Legfelsőbb Bíróság is megállapította, hogy az ajándéksorolás kötelező tartalmi elemei közé tartozik az, hogy maga a kapott sorsjegy kerüljön nyilvános kihúzásra, azaz ez a játék távközlési eszközök alkalmazásával nem bonyolítható le (KGD2007. 177). Így például egy SMS vagy az Interneten történő regisztráció nem helyettesíti a sorsjegy szerepét. Végezetül a nyeremény jellege is akadályát képezheti az ajándéksorolásként történő minősítésnek, ugyanis az Szjtv. kifejezetten tiltja az ajándéksorolás keretében a pénznyeremény sorsolását. Kiemelendő azonban, hogy az egyes szerencsejátékok engedélyezésével, lebonyolításával és ellenőrzésével kapcsolatos feladatok végrehajtásáról szóló 32/2005. (X. 21.) PM rendelet 87. § 7. pontja kimondja, hogy „az Szjtv. 23. §-ának (2) bekezdése tekintetében a forgalomban lévő bankjegy és pénzárme” minősül pénznyereménynek. E szabály alapján nem kifogásolható az, ha az ajándéksorolás keretében például meghatározott összeggel feltöltött bankkártyát – azaz pénzhelyettesítő eszközt, de nem készpénzt – sorsolnak ki.

A más nyereményjátékok fogalmát jogszabály nem határozza meg, és ezekre a juttatási formákra speciális szabályok nem vonatkoznak. Éppen ezért elmondhatjuk, hogy ebbe a kategóriába azok a játékok tartoznak, amelyek esetén a juttatás során szerepet játszik a véletlenszerűség, azonban a játék – valamely a korábbiakban felsorolt feltétel hiányában – nem minősül sem szerencsejátéknak, sem ajándéksorsolásnak. Tehát – az eddigiekben leírtak alapján – az egyes nyereményjátékokra vonatkozó feltételek alakulását a fenti táblázatban olvashatják.

II. A szerencsejátékok után teljesítendő közterhek

II/1. A játékadó:

A szerencsejátékok adóztatására alapvetően két szinten kerül sor. A szerencsejáték szervezőjének egyrészt játékadó fi-

zetési kötelezettsége van, másrészt a szerencsejátékból származó juttatást bizonyos esetekben személyi jövedelemadó fizetési kötelezettség is terheli. E két kötelezettség természetesen komoly eltéréseket mutat, hiszen a játékadó kvázi a szerencsejáték szervezésének jogáért, lehetőségéért fizetett, a szerencsejáték szervezőjét saját személyében terhelő és jellemzően a tiszta játékbevétele után fizetett adó, míg a szerencsejátékból és ajándéksorsolásból származó nyeremény személyi jövedelemadója gyakorlatilag a magánszemély jövedelmének közterhe, függetlenül attól, hogy e jövedelem-típus után az adó megállapításával, levonásával, befizetésével és bevallásával kapcsolatos adókötelezettség kizárólag a szerencsejáték szervezőjét terheli. Ugyanakkor tagadhatatlan, hogy közgazdasági szempontból e két adótípus egymást kiegészíti, vagy helyettesíti.

Miért állíthatjuk ezt? A szerencsejátékokból származó nyeremény adókötelezettségére vonatkozó szabályokat a személyi jövedelemadóról szóló, többször módosított 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: szja-törvény) 76. §-a tartalmazza. Az említett szakasz (4) bekezdése felsorolja azokat a szerencsejáték fajtákat, amelyek esetén a nyeremény nem minősül jövedelemnek. Nem minősül tehát jövedelemnek a nyeremény, ha az

- engedélyhez nem kötött sorsolós játékból (tombolából),
- sorsjátékból (például kaparós sorsjegyből),
- pénznyerő automatából,
- játékkaszinóból,
- bukmékeri rendszerű fogadásból,
- lóversenyfogadásból, vagy
- bingójátékból származik.¹

Így például a kaparós sorsjegy, pénznyerő automatából vagy a játékkaszinóban nyert összeget semmilyen adó nem

terheli, azt a magánszemély nettó módon kapja meg. Ezt az adómentességet azonban nem a szerencsejátékos tevékenységének társadalmilag elismert volta miatt biztosítja a jogalkotó, hanem azért, mivel az itt felsorolt esetekben a nyereményből az adó levonása gyakorlatilag megoldhatatlan, vagy rendkívül nehézkes lenne. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az ilyen formában szerzett jövedelmet ne terhelné adó, hiszen az Szjtv. 32-35. §-ában foglaltak szerint a szerencsejáték szervezőjének a fenti típusú szerencsejátékok után játékadó fizetési kötelezettsége van. Még konkrétan, például a pénz-nyerő automaták után játékhelyenként, azaz gyakorlatilag gépenként havonta fizetendő 100 vagy 120 ezer forint játékadó részben azt a célt is szolgálja, hogy a nyeremény személyi jövedelemadóját „helyettesítse”.

Más szerencsejátékokat, mind például a fogadást, a számsorsjátékot és az egyéb sorsolós játékot a játékadó és a nyeremény után fizetendő személyi jövedelemadó egyaránt terheli. Ebben az esetben tehát a játékadó kiegészíti az szja-törvény szerinti adóztatást. Kiemelést érdemel továbbá az, hogy a szerencsejátékok és az ajándéksorsolások esetén is a játék szervezőjének a meghatározott határidőig a nyertes személynek át nem adott nyeremények után, a nyeremény értékének megfelelő összegű játékadót kell fizetnie.

A játékadó jelentőségét kihangsúlyozza az a tény, hogy ebből az adónemből közelítőleg 70 milliárd forint, azaz négyszer, ötször magasabb adóbevételre tett szert a magyar állam, mint amennyi a nyeremények után fizetendő személyi jövedelemadóból befolyt.²

11/2. Személyi jövedelemadó:

Az előző pontban felsorolásra kerültek azok a szerencsejáték fajták, melyek az szja-törvény 76. § (4) bekezdése alapján adómentesek. Ugyanezen szakasz (1) bekezdése szerint a fennmaradó, még nem említett szerencsejáték fajtákból nyeremény címén kapott bevétel egésze adóköteles. Azaz adóköteles nyereménynek minősül az engedélyhez kötött sorsolós játékból, aján-

déksorsolásból, vagy fogadásból (például a totóból) származó összeg egésze. Az Szjtv. 20. §-a szerint a sorsolós játék fajtái közé a sorsjáték, a számsorsjáték (például a lottó) és az egyéb sorsolós játék (például a joker, a bingó) tartozik, de ezek közül a sorsjátékból származó nyeremény – mint az már kiemelésre került – nem minősül jövedelemnek.

Az adóköteles nyeremény után eltér az adó mértéke attól függően, hogy a nyeremény pénz, vagy más vagyoni érték. Pénzbeli nyeremény esetén az adó mértéke 25 százalék, míg tárgy vagy szolgáltatás formájában adott nyeremény esetében az adó mértéke a juttatás általános forgalmi adó nélkül számított szokásos piaci értékét alapul véve, annak 33 százaléka.³ A fenti adót a kifizetőnek, azaz a szerencsejáték szervezőjének kell megfizetnie és a havi járulékos adóbevallásában, magánszemélyhez nem köthető kötelezettségként bevallania. A magánszemélynek adófizetési, bevallási kötelezettsége nem keletkezik.

Speciális előírás az adóköteles nyereményekkel kapcsolatban az, hogy a kifizető a teljes nyereményösszegeből egy tételben – és nem az egyes kifizetésre kerülő nyereményekből külön-külön – köteles az adót levonni és befizetni. Így az állam akkor is hozzájut a személyi jövedelemadóból származó bevételhez, ha hosszabb ideig nincs olyan személy, aki például a lottó főnyereményt megnyerné. Ugyanis a szerencsejáték szervezőjének minden héten, az adott héten képzett nyereményalappal, és nem az adott héten ténylegesen kifizetett lottónyeremény összegével kapcsolatban keletkezik adókötelezettsége, természetesen azzal, hogy a kapcsolódó adókötelezettségének havi rendszerességgel kell eleget tennie.

A tiltott szerencsejátékok és a külföldön szervezett szerencsejátékok helyzete vet fel a szerencsejátékok adóztatásával kapcsolatban nehezen megválaszolható kérdéseket. A tiltott szerencsejátékokkal kapcsolatban kiemelő, hogy függetlenül attól, hogy ez a tevékenység jogellenes, mivel az szja-törvény 1. § (3) bekezdése alapján a magánszemély minden jövedelme adóköteles, így eltérő szabályok hiányában a tiltott szerencsejátékból származó jövedelmek után is meg kell fizetni a közterheket. Ugyanakkor az szja-törvény a nyereményből származó jövedelem adókötelezettségéről szóló 76. §-a az e szakasz alá tartozó szerencsejáték fajtákat részle-

1) Ugyancsak nem minősül nyereménynek a személyi jövedelemadó rendszerében a jövedelem akkor, ha az a kamatjövedelemre vonatkozó előírások hatálya alá tartozik. Ez az eset a nyereménybetétkönyvek esetében fordulhat el, mely esetben a kamatjövedelem utáni adót kell a kifizetőnek megfizetnie.

2) Forrás: www.szf.hu; Éves jelentések.

3) Ez azt jelenti, hogy nem pénzbeli nyeremény esetén az áfával együtt számított szokásos piaci értéke után (hiszen az szja-törvényben az adó alapja általában ez), 25 százalékos áfa mértéket feltételezve, annak 26,4 százaléka az adó.

tesen felsorolja; azonban nem mondja ki, hogy általában a szerencsejátékból származó jövedelem e szakasz hatálya alá tartozna. Így a tiltott szerencsejáték – mely az szja-törvény 76. §-ában nem kerül felsorolásra – nem nyereményként, hanem a törvény általános szabályai szerint válik adókötelessé. Ez az értelmezés áll összhangban az szja-törvény 1. § (4) bekezdésében foglalt alapelvvel, miszerint az általánostól eltérő, kedvezőbb szabály alkalmazásának feltétele, hogy az ügylet valósítsa meg az eltérő szabály, kedvezmény célját, és ez tiltott szerencsejátékok esetén egyértelműen nem teljesül. Mindebből az következik, hogy a tiltott szerencsejátékból származó jövedelem az összevont adóalap részeként válik adóztathatóvá, azaz ezen jövedelemfajta után 2009-ben a jövedelmet szerző magánszemélynek 18-36 százalék személyi jövedelemadó és esetlegesen 4 százalék különadó kell fizetnie. Az egészségügyi hozzájárulásról szóló 1998. évi LXVI. törvény 3. § (1) bekezdésének a) pontja alapján a jövedelmet 11 százalékos mértékű egészségügyi hozzájárulás is terheli, melyet a kifizetőnek, kifizető hiányában a magánszemélynek kell megállapítania, bevallania és befizetnie.

A külföldön szervezett szerencsejátékok azért speciális helyzetűek, mivel az is eldöntendő kérdés, hogy melyik állam jogosult az adott jövedelmet adóztatni. A szerencsejátékot a kettős adóztatás elkerüléséről szóló nemzetközi egyezmények külön nem nevesítik, így ez a jövedelem az egyezmények minden egyéb jövedelemtől szóló Cikkének hatálya alá tartoznak. E Cikk szerint az ilyen jövedelem kizárólag a magánszemély illetősége szerinti államban adóztatható, azaz magyar illetőségű – jellemzően magyarországi állandó lakóhellyel rendelkező – magánszemélyek esetében Magyarországon. A magyarországi adókötelezettség szempontjából lényeges, hogy az Szjtv. hatálya csak a belföldön szervezett szerencsejátékokra terjed ki, így a külföldön szervezett szerencsejátékok nem tartoznak az Szjtv. hatálya alá. Ebből következően az szja-törvény 76. §-ának az általánostól kedvezőbb szabályai sem alkalmazhatóak, azaz a külföldön szervezett szerencsejátékból származó jövedelmek is az előző bekezdésben leírtak szerint válnak adókötelessé.

III. A más nyereményjátékok után teljesítendő közterhek

Mint ahogy az már a korábbiakban szerepelt, a más nyereményjátékok fogalma sokkal nehezebben megragadható, mint a szerencsejáték vagy az ajándéksorsolás fogalma, hi-

szén ezt a kategóriát inkább a negatív jellemzőivel határozhatjuk meg. Azaz más nyereményjátéknak azokat a véletlenszerű juttatásokat tekintjük, melyek sem szerencsejátéknak, sem ajándéksorsolásnak nem minősülnek. Mivel pedig a más nyereményjátékokat az adótörvények, így elsősorban az szja-törvény külön nem nevesítik, ezért az adókötelezettség a juttatás jellemzői (pénzbeli vagy természetben adott) alapján, az adótörvények általános szabályai szerint alakul.

III/1. Üzletpolitikai célú ajándék

A leggyakrabban előforduló más nyereményjátékok üzletpolitikai – azaz jellemzően eladásösztönző – célokat szolgálnak. Ezekre a juttatásokra az szja-törvény 1. számú melléklet 8.14. pont a) alpontja speciális szabályokat tartalmaz, melyek szerint adómentes

„a kifizető által

a) **üzletpolitikai (reklám) céllal magánszemélyek széles körében nyilvánosan meghirdetett kampány keretében, a juttatás feltételének - ha az nem vetélkedő, nem verseny és nem a szerencsejátékok szervezéséről szóló törvény hatálya alá tartozó sorsolás eredménye - megfelelő magánszemély számára adott**

aa) **árengedmény,**

ab) **visszatérítés vagy áru, szolgáltatás vásárlásához kapcsolódó más kedvezmény, ideértve, ha az - megjelenési formájától függetlenül - árura vagy szolgáltatásra váltható érték”.**

Az adómentesség feltételei tehát a következők:

- üzletpolitikai, reklám cél,
- széles körű, nyilvánosan meghirdetett kampány,
- árengedmény, visszatérítés vagy más kedvezmény formájában adott juttatás, ha
- az nem vetélkedő, verseny díja, illetve az nem a korábbiakban említett szerencsejátékból, ajándéksorsolásból származó nyeremény.

E szabályok nem nevesítik a véletlenszerűséget, azonban a törvény egyetlen szabálya sem zárja ki azt, hogy az üzletpolitikai, reklám célú ajándékban részesülő magánszemély – az alábbiakban részletezett feltételek szerint – személye sorsolás útján kerüljön megállapításra. Így nem zárható ki az sem, hogy kisebb értékű vásárlás esetén a magánszemély nagy értékű juttatásban (személygépkocsi, utazás) részesüljön.

Az üzletpolitikai cél gyakorlatilag azt jelenti, hogy a juttatásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy a kifizető forgal-

mát, eladásainak a számát közvetlenül növelje. Az eladások növekedését természetesen nem kell igazolni, de – akár a kifizető ellenőrzését végző adóhatósági dolgozó által is – egyértelműen megállapíthatónak kell lennie annak, hogy a juttatás növeli, növelheti a szervező forgalmát.

Az a feltétel, hogy a juttatás a magánszemélyek széles körét érinti, azt jelenti, hogy abban, ha nem is bárki, de megfelelően széles kör szabadon vehessen részt. Így például nem okoz problémát az, ha a kifizető munkavállalói a kampányból ki vannak zárva. Ugyancsak megfelel a törvényi előírásoknak az, ha a kampányban például csak gyermekek vehetnek részt, mivel ez a kör megfelelően széles. Ugyanakkor, ha a juttatásból csak egy adott vállalat dolgozói részesülhetnek, az adómentesség nem alkalmazható.

A nyilvánosság feltételének teljesítése érdekében az országos érdekeltségű cégeknek szélesebb kört kell egy adott akcióról értesíteniük, mint egy olyan kisvállalkozásnak, amely kizárólag egyetlen helyen végzi a tevékenységét. Ugyanakkor általánosan elmondható, hogy a nyilvánosságnak akkor tesz eleget a kampány, ha arról a tényleges üzletfeleken túl más személyek is értesülnek, vagy értesülhetnek. Megjegyzést érdemel azonban, hogy az ilyen kampányok jellemzően reklám célt szolgálnak, így a kifizetők érdekében áll az akciót minél szélesebb körben meghirdetni. Éppen ezért a nyilvánosság feltétele csak a legkritikább esetekben sérül.

Az adómentes juttatásnak a törvény három fajtáját sorolja fel: az árengedményt, a visszatérítést, és az áru, szolgáltatás vásárlásához kapcsolódó más kedvezményt. A juttatási formákból megállapítható, hogy az adómentesség kizárólag abban az esetben irányadó, ha a kampányban való részvételnek a magánszemély által történő vásárlás is előfeltétele, hiszen az árengedmény és a visszatérítés fogalma csak egy vásárlással együttesen értelmezhető, míg a más kedvezmény-nél a törvény külön rendelkezik így. A visszatérítést gyakorlatilag utólagos árengedménynek tekinthetjük, így, bár ez a kifizetés pénzben történik, az tekinthető (adómentes) természetbeni juttatásnak. A más kedvezmény pedig egyaránt jelenthet áru vagy szolgáltatás formájában adott ajándékot, különös tekintettel arra, hogy a törvénytörvény az árura vagy szol-

gáltatásra váltható értéket, azaz az utalványt is külön kiemeli. Ugyanakkor a más kedvezményként adott ajándék természetesen nem lehet pénz, és szemben az ajándéksorsolással, készpénz-helyettesítő eszköz, bankkártya sem.

Az itt leírtakon túl negatív feltétele az adómentességnek az, hogy a juttatás nem lehet szerencsejátékból származó jövedelem, illetve vetélkedő, verseny díja sem. A korábbiakban kiemelésre kerültek a szerencsejátékokra, ajándéksorsolásokra vonatkozó feltételek. A véletlenszerűséget is a juttatás elemei közé emelő üzletpolitikai, reklám célú ajándék viszonylag könnyen elkülöníthető a szerencsejátékoktól, hiszen amennyiben nincs tétfizetés, akkor a szerencsejáték-ként történő minősítés nem képzelhető el. Ezzel szemben, az üzletpolitikai, reklám célú ajándék és az ajándéksorsolás komoly rokonságot mutatnak. Az elkülönítés alapja itt elsősorban az lehet, hogy létezik-e olyan sorsjegy, amelyet kihúznak, vagy a juttatást valamilyen más, véletlenszerű sorsolási módszertől teszik függővé. Azaz, ha egy termék vásárlásakor a termék részét képező sorsjegyet, bont, kupont kell visszaküldeni ahhoz, hogy a sorsoláson a magánszemély részt vehessen, akkor a juttatás ajándéksorsolás. Ugyanakkor, ha a terméken található kóddal kell SMS vagy Internet útján regisztrálni a sorsoláson való részvételhez, akkor a juttatás nem ajándéksorsolás, így az adómentesség irányadó lehet.

Az adómentesség további feltétele, hogy az nem minősülhet vetélkedő, verseny díjának sem. Vetélkedő, verseny alatt olyan képesség vagy tudás alapú feladatot kell érteni, amely alkalmas arra, hogy a résztvevők a képességeiket összemérjék. Ugyanakkor nem zárható ki ebből a körből az sem, ha például egy szellemi, testi, képességbeli kihívást jelentő feladatot több személy is sikeresen megold, és a megoldók között a ténylegesen juttatásban részesülő személyt kisorsolják. Például, ha a keresztretjvény pályázatot helyesen megfejtő személyek között sorsolnak ki tárgy formájában adott juttatást, az vetélkedő, verseny díjának fog minősülni, azaz az adómentesség ebben az esetben nem lesz irányadó.

III/2. Vetélkedő, verseny díja

Az előző pontban leírt feltételek szerint szervezett vetélkedő vagy verseny díjának adókötelezettségét az szja-törvény 69. § (1) bekezdésének ja) pontja rendezi. E szakasz szerint adóköteles természetbeni juttatásnak minősül az:

„ingyenesen vagy kedvezményesen átadott termék, nyújtott szolgáltatás révén juttatott adóköteles bevétel ...

ha az a kifizető által nyilvánosan, bárki számára azonos feltételekkel meghirdetett vetélkedő, verseny díja, és nem tartozik a nyeresémből származó jövedelemre irányadó rendelkezések hatálya alá”.

Ugyanakkor az szja-törvény 1. számú melléklet 8.18. pontja alapján adómentes „a vetélkedő és a verseny díjaként kapott tárgyjutalom értékéből az 5000 forintot meg nem haladó összeg, továbbá összeghatártól függetlenül a versenyen vagy vetélkedőn nyert érem, trófea; e rendelkezés alkalmazásában nem minősül tárgyjutalomnak az értékpapír”.

Tehát a természetbeni juttatások után fizetendő 54 százalékos mértékű adót és a 11 százalékos mértékű egészségügyi hozzájárulást tárgyjutalom esetén csak a díj 5000 forint értéket meghaladó része után kell megfizetni. Kiemelést érdemel, hogy az 5000 forint értékhatárig terjedő adómentesség csak tárgyjutalom esetében alkalmazható, szolgáltatás formájában adott díj esetén nem⁴.

Tehát a vetélkedő, a verseny során a résztvevőknek valamilyen képesség vagy tudás alapú feladatot kell megoldaniuk, teljesíteniük. Így vetélkedőnek, versenynek minősülhet a klasszikus, például sportversenyeken túl többek között a kvízzjáték, a keresztretjtvény-pályázat vagy a rajzverseny is. A vetélkedő, verseny megítélését nem befolyásolja az, ha a vetélkedőn való részvételt bizonyos termék, vagy meghatározott értékű áru, szolgáltatás megvásárlásához kötik, hiszen több vásárló személy közül ebben az esetben is az okosabb, gyorsabb, ügyesebb személy kerül ki győztesen. Például, ha egy telefon szolgáltató annak a személynek ad tárgyjutalmat, aki emelt díjas SMS-ben tudás alapú kérdésekre a legtöbb helyes választ adja, akkor a tárgyjutalom vetélkedő, verseny díjaként válik adókötelessé. A kérdések megválaszolására a juttatás feltételeként azért van szükség, mivel, ha egyszerűen az emelt díjas SMS-t beküldő személyek között sorsolnák ki a nyertest, akkor az SMS emelt díja tényleg minősülne, a tárgyjutalom pedig nyereséménynek. Ez pedig azt eredményezné, hogy a játék tiltott szerencsejátékká válna.

A jogszabály szövege a juttatást nem feltétlenül köti a versenyen, vetélkedőn elért helyezéshöz. Így a vigaszdíj, vagy a versenyen, vetélkedőn részt vevő minden személynek adott juttatás szintén e szakasz alapján minősíthető. Például a futóversenyen a résztvevőknek adott póló szintén minősülhet vetélkedő, verseny díjának akkor is, ha azt minden résztvevő megkapja.

III/3. Üzleti ajándék

Az szja-törvény 69. § (10) bekezdés e) pontja szerint üzleti ajándék: „a juttató tevékenységével összefüggő üzleti, hivatali, szakmai, diplomáciai vagy hitéleti kapcsolatok keretében adott ajándék (ingyenesen vagy kedvezményesen adott termék, nyújtott szolgáltatás, valamint a kizárólag erre szóló utalvány), ide nem értve az értékpapírt”. A fenti törvényszöveg nem zárja ki azt, hogy a kifizető az üzleti ajándékot véletlenszerűen juttassa a jelenlegi vagy lehetséges üzleti partnereinek. Azaz, ha egy juttatás nem kapcsolódik közvetlenül vásárláshoz, de azt a lehetséges üzleti partnerek juttatják, akkor a juttatás üzleti ajándéknak minősülhet. Például, ha egy supermarket parkolójában az üzlet logóját viselő léggömböket, kulcstartókat vagy más, kisebb értékű ajándékokat osztogatnak, ezek üzleti ajándéknak minősülnek. Ugyancsak üzleti ajándéknak minősülhet az a juttatás, ha minden tízedik tesztvezetésen résztvevő személy maximum 10 ezer forintos ajándéksomagot kap.

Az üzleti ajándék adóköteles természetbeni juttatásnak minősül, azonban a juttatónak nem kell az adót és az eho-t megfizetnie a 10 ezer forint egyedi értéket meg nem haladó üzleti ajándékok után mindaddig, amíg ezen üzleti ajándékok összértéke nem haladja meg az adóévi statisztikai átlagos állományi létszám és 5000 forint szorzatát.

III/4. Pénzben kapott véletlenszerű juttatás

Ha egy pénzben adott juttatás nem minősül nyereséménynek, akkor arra speciális szabályt az szja-törvény nem tartalmaz. Éppen ezért az ilyen juttatás az általános szabályok szerint a magánszemély egyéb jövedelmének minősül. A jövedelem után tehát a magánszemélynek az adótábla szerinti adót kell megfizetnie, a kifizetőt pedig adóelőleg levonási és eho fizetési kötelezettség terheli. Így például vannak olyan televíziós műsorok, melyek esetén a betelefonáló pénzdíjban részesül, ha a feltett kérdésre jó választ ad. Ez a juttatás egyéb jövedelemként adóköteles, azaz a juttató ezt a pénzt nem adhatja át a nyertesnek nettó módon, hanem azzal kapcsolatban kifizetőként kell eljárnia, azaz adóelőleg levonási, bevallási és befizetési kötelezettségének eleget kell tennie. Ezen túl erről a jövedelemről a magánszemély részére igazolást is ki kell állítani, amely alapján majd a magánszemély az adott jövedelmet bevallja.

DR. HONYEK PÉTER

⁴) A cikk megírásának időpontjában elfogadott és kihirdetett jogszabályok szerint a tárgyjutalom 5000 forintig terjedő adómentessége 2010. január 1-jétől megszűnik.